

Les representacions de l'amor romàntic al cinema

Percepcions, emocions i imaginari

Treball final de grau d'Antropologia
social i cultural

Berta Conesa Gambin
NIUB:16147843
bertaconga@gmail.com

Curs 2014-15

Tutor: Joan Bestard Camps

Resum

L'amor romàntic és en certa manera una temàtica recurrent a la majoria de pel·lícules de caire comercial, són diverses les històries que tenen l'amor en el seu si. Ara bé, si aquesta mena d'amor cinematogràfic encaixa amb la visió de l'amor que tenen aquelles persones que visualitzen el film és un altre qüestió. Amb el present article, pretenem analitzar de quina manera s'enllacen aquestes dues visions sobre l'amor, la del cinema i la de l'espectador. Es a dir, es pretén analitzar quina és la relació que s'estableix entre aquestes dues visions, així com de quina manera s'influeixen l'una a l'altre. D'altra banda, també volem veure de quina manera tot això afecta a altres elements, com ara el gènere, i com aquest està inscrit. A través dels relats de diverses persones, aficionades o no, al cinema, hem construït diferents discursos sobre l'amor, i de quina manera es contrarien o coincideixen amb l'amor romàntic del cinema.

Paraules clau: Amor romàntic, cinema, imaginació, individualització, gènere, emocions

Índex

1. Introducció.....	3
2. Metodologia	5
3. Marc teòric	6
3.1 El concepte d'amor.....	6
3.2. Imaginari amor i cinema	13
4. Concepció del amor romàntic	17
5. Amor ideal/amor real	19
6. Concepció d'amor, gènere i cinema	22
7. Conclusions	25
8. Bibliografia	27
ANNEX I.....	29
ANNEX II.....	30

1.Introducció

El present article té com objectiu principal, analitzar les representacions de l'amor que es donen en produccions cinematogràfiques, així com també de quina manera enllacen aquestes amb les de l'espectador. Les temàtiques romàntiques a les produccions comercials de la gran pantalla gairebé sempre són presents. Partint d'aquest fet, és interessant veure si les representacions cinematogràfiques de l'amor és corresponen amb les que té l'espectador, i en cas contrari de quina manera es diferencien. Observem que en la majoria de films de contingut romàntic les temàtiques semblen sempre seguir un mateix patró; si bé amb certes diferències, els personatges principals s'enfronten a conflictes similars, sortegen les mateixes adversitats i solucionen els problemes d'una mateixa manera. Aquesta és una fórmula que es sol repetir en els films de caire comercial, si bé també cal subratllar que en els últims temps aquesta fórmula ha patit alguns canvis, i cada vegada més són els films que canvien alguns ingredients de la recepta. No obstant també en molts d'ells, la fórmula, si bé diluïda, continua essent present. Més enllà dels films amb contingut explícitament romàntic, l'amor es sempre present en gairebé totes les produccions cinematogràfiques. D'una manera o altra apareix en la temàtica ja sigui d'una manera central en el que l'amor és clarament el protagonista, com per exemple a *Titànic*, passant a una representació més secundària, en la qual l'amor és present però no és pas explícitament un dels eixos centrals del film, com per exemple al film d' *StarWars*. També hi ha casos on l'amor és purament anecdòtic, o no és present en la narració cinematogràfica com al film *12 hombressinpiedad*.

Si observem alguns dels films de més èxit a nivell comercial, podem comprovar que gairebé tots, tenen l'eix de l'amor en la seva argumentació. La idea de l'amor és un dels ítems més emprats a l'hora de construir la motivació d'un personatge, un personatge que vol enamorar-ne a un altre, un personatge que vol recuperar l'ésser estimat, un

personatge que vol venjar la mort d'algú estimat...i un llarg etc. Són moltes les classes d'amor que apareixen en el món del cinema, però en aquest article ens volem centrar amb un dels més prolífics, l'amor anomenat romàntic.

En conclusió doncs, és vol cercar com i de quina manera la idea d'amor romàntic apareix al cine, així com també de quina manera aquest influeix i enllaça amb l'espectador que acudeix a veure el film. Coincideixen les visions de l'amor que apareixen en pantalla amb les visions pròpies de l'espectador? Poden arribar a ser sensacions verídiques, o ans al contrari són imaginades? I potser una de les qüestions més importants que se'm plantegen: és el cinema el que mostra a la seva realitat social la fórmula desitjada, o és la realitat social la que construeix la formula i la mostra al cinema, o és donen ambdós fets a la vegada, essent el cinema producte i producció de realitat social?. Òbviament aquestes preguntes, són molt generals i de difícil resposta, és per aquest motiu, que a l'hora de realitzar la present investigació, ens centrem, en les vivències pròpies i individuals dels informants, en tant que espectadors amb les seves pròpies concepcions d'amor.

2. Metodologia

El material emprat per aquesta investigació deriva bàsicament, en primer terme, de 8 entrevistes en profunditat realitzades a persones¹ diverses, *Focus-grup* comentant un film concret², així com, en un segon terme, del treball de camp realitzat al llarg d'aquests mesos, el qual ha constatat de diferents converses informals, així com de la visualització del film *50 sombras de Grey*, amb dos de les informants i el recull de les posteriors impressions.

Les persones entrevistades han anat entre els 19-46 anys aproximadament, 4 homes i 6 dones. La majoria són estudiants de diferents disciplines, però també ens trobem amb una professora, una taxista i un actor.

Les entrevistes en profunditat partien d'un film₁ concret, normalment proposat per l'informant, i a partir d'aquest ítem s'ha anat fent una reflexió sobre la mateixa pel·lícula, sobre aspectes de l'amor en sí, així com altres ítems relacionats. Una segona tècnica també emprada que no dista de la descrita anteriorment, ha estat el focus-grup, aquest es basava en el comentari d'un film concret i les ideologies, concepcions i sentiments que aquest suscitava. També s'ha fet treball de camp, recollint les impressions i opinions de diferents individus d'un context proper, sobre el cine i l'amor. També s'ha assistit al cinema en una ocasió per visualitzar un film del gènere i recollir el que succeïa abans, durant i després del film. Al llarg de les entrevistes i l'anàlisi de les mateixes, s'ha intentat obtenir uns quants ítems primordials. Per un costat la visió de l'amor de l'espectador, és a dir, com era aquest considerat, qüestió que no ha estat abordada directament, però sí que s'ha anat desgranant a través dels comentaris dels films. Per l'altre costat, la opinió de la visió de l'amor que el film suscitava a cada entrevistat, és a dir, si es sentia còmode amb

1 Veure llista d'informants a l'annex I

2 Veure llista de films comentats a l' ANNEX II

allò que era mostrat o ans al contrari no s'hi sentia satisfet, o bé la seva posició era neutral. A més d'aquests dos aspectes, un altre dels factors que s'han volgut abordar, ha estat si aspectes com el gènere o l'edat influïen en una major o menor proximitat a l'hora de veure el film.

3. Marc teòric

3.1 El concepte d'amor

Shakespeare va dir en una ocasió que «*Si no recuerdas la más ligera locura en que el amor te hizo caer, entonces no has amado*». Aquesta frase denota certs requisits a l'hora de parlar del que és sentir amor, i que és sentir-se enamorat, però aquesta no ha estat pas la única visió que s'ha arribat a tenir sobre l'amor i l'amor romàntic. Són molts els amors dels quals podríem arribar a parlar, podem parlar d'un amor fraternal, un amor a la terra, un amor platònic...etc. En efecte, la paraula amor pot arribar a ser molt polisèmica, ja sigui en general o en concret, per exemple si ens centrem en el concepte d'amor romàntic, trobem ja unes quantes definicions diverses.

La paraula amor té doncs molts sentits, però en el nostre context, només una paraula per a referir-se a tots ells. Aquest denota, diferències i a la vegada semblances quan és parla d'amor. (Barthes 2007).

Des de perspectives naturalistes, s'ha concebut l'amor com aquell procés universal i humà, que és el que generaria interès a l'hora de cercar parella, reproduir-se i mantenir-se junts per a criar la descendència. Aquestes teories doncs, afirmen que l'amor no és més que una reacció neurològica del cervell i per tant universal a totes les cultures. Les diferències que és poden arribar a observar, són justificades en que l'amor s'explicita de maneres diferents, però sempre és el mateix (Esteban 2008).

Són diverses les teories que s'han alçat en contra d'aquesta perspectiva naturalista de l'amor. Primerament si veiem l'amor com a una emoció, ens trobem amb les primeres

opinions contràries. Des de la antropologia de les emocions, es diu que la teoria de les emocions ha estat imbuïda de idees essencialistes i naturalistes, tractant les emocions com a quelcom que ens vindria donat i immutable (Esteban 2008). És separarà doncs, aquestes, de quelcom natural i se les inscriu directament en quelcom social.

Les emocions no tenen perquè tenir un estat fixe, sinó que són variables i tenen molt a veure amb el context on són inscrites. Des d'un punt de vista individual, Le Breton diu el següent: «*el individuo interpreta las situaciones a traves de su sistema de conocimientos y valores. La afectividad desplegada es su resultado*»(Le Breton 2012:71). Si prenem com a referència aquesta teoria podem arribar a dir que l'amor, neix d'una reacció a la situació i no pas a la inversa, de fet si considerem l'amor com a emoció, el podríem veure com a resultat ideal i/o imaginari de les relacions socials (Rodríguez Salazar 2012).

Seguint aquestes premisses, doncs, la idea de l'amor no té perquè ser traduïble a totes les cultures, ja que cada una d'elles té la seva pròpia estructura social, i arrel d'això la seva pròpia interpretació. Aquest fet aporta multitud de formes d'entendre i sentir l'amor (Esteban 2005). Per aquest mateix motiu, és important doncs, que tampoc l'amor sigui vist com a quelcom universal, ja que depèn molt dels contextos i prioritats que hom pugui tenir en els llocs on esta adscrit(Esteban 2005).

Més enllà d'aquesta critica al universalisme són diverses les aproximacions que s'han fet sobre l'amor, i aquest ha estat abordat des de diverses perspectives.

Al nostre context, l'amor és viscut com una vivència subjectiva que emergeix, es pensa i s'actua en funció de les relacions socials i les normes culturals (Rodríguez 157: 2013). Això es distancia bastant d'aquelles teories que haurien vist l'amor com a quelcom natural i a la vegada universal, deslligat del context on aquest està inscrit.

Les teories sociològiques han vist l'amor com un element d'acció social, que està fortament inscrit a la estructura social. Aquestes perspectives més socioculturals,

encarnades sobretot per Goode³, venen a dir que l'amor contindria fortes disruptions socials i això és el que hauria fet que algunes societats el volguessin controlar, ja sigui a traves de les pràctiques matrimonials, el gènere...etc.

D'altra banda, també s'afirma que l'amor té un gran poder de afirmació de estatus, i de mobilitat social (Goode a Rodríguez-Salazar 2012).

Kemper⁴ associa l'amor amb l'estructura, i afirma que l'amor seria un element de poder, un poder entès com la capacitat de fer allò que hom desitja. L'amor és també estatus, estatus entès com a la capacitat no coactiva d'aconseguir aprecis i favors, és a dir, les dotacions de poder s'assimilarien a la seguretat i les d'estatus a la de la satisfacció (Kemper a Rodríguez-Salazar 2012).

Altres perspectives més centrades en l'element cultural, han donat més importància a la influencia cultural, així com a la lingüística a l'hora de parlar d'assumptes d'amor. Aquestes teories mostren com les metàfores d'una llengua determinada porten inscrites en el seu si els significats culturals d'aquest, així com el paper que hi juguen. Per exemple en el cas del amor, la expressió «*El amor es un viaje*», tindria connotacions que parlarien de final i principi, s'identificaria l'enamorat com a viatger...etc, i tota una serie de interpretacions que podrien eixir d'aquesta metàfora (Rodríguez Salazar 2012).

També és prestatenciós a les seves característiques sintàctiques, per exemple «Te amo» o « Te amaré»? Depenent de com els sintagmes ubiquen les paraules tenen un significat o un altre, i és construeixen de manera diferent. De la mateixa manera, l'aparició del «jo» dins la frase també té certa rellevància. Aquest «jo», no apareix en tots els idiomes, i en alguns casos apareix com a persona diferenciada i en d'altres com a part d'un element. És a dir seguint la lògica del llenguatge, en alguns idiomes el jo domina l'amor, i en d'altres, l'amor domina el jo, això pot comportar unes exigències o unes altres (Barthes 2007).

³ Goode, W.(1959) The theoretical Importance of Love. *American Sociological Review*. 24 38-147

⁴Kemper,T.(2006). Power and status and the Power-Status Theory of emotions dins J.E. Stets i J.H. Turner (eds) *Handbook of the Sociology of Emotions*, 87-112 Springer: Nova York

Des d'altres vessants, s'afirma que hi ha tota una sèrie d'esquemes que conformarien el sistema de creences en relació al matrimoni i per extensió a l'amor lligat amb aquest. Es vindria a dir que en determinats contextos s'hauria generat tota una «cultura de l'amor» deixant lloc a dos perspectives; aquella més mítica o *hollywodiense* en la qual s'idealitza la idea d'amor, i és veu com una entrega total a l'altre. L'altre eix seria emmarcat en una perspectiva més realista-prosaica, en la qual és veuria l'amor com a quelcom més ambigu, ambivalent i confús (Rodríguez Salazar 2012).

També s'ha vist l'amor, com a un relat, un relat que explica la història d'una relació, on s'hi associen relats complementaris o contradictoris (Rodríguez Salazar 2012). Un relat que té una estructuració, un principi uns episodis i un final ja plantejat (Giddens 1995).

En les perspectives més sociohistòriques és dona més èmfasi en relació als canvis en l'estructura social que s'han viscut al llarg del temps, per a donar una idea del que és l'amor. És diu que un dels pilars fonamentals que hi hagut, són els canvis a la família, i que en la creixent recerca de la igualtat de gènere i la desestructuració dels vells nuclis familiars, és crearien noves estructures molt més diversificades de les d'antany. D'altre banda aquesta mateixa pèrdua dels valors tradicionals econòmics i de parentiu, hauria deslligat l'amor del matrimoni, de l'economia i el parentiu (Rodríguez-Salazar 2012).

La pèrdua de les identitats tradicionals doncs, genera un seguit de dicotomies i contradiccions. Les biografies de les persones, és a dir, les experiències vitals que fins a determinat moment havien estat imposades, ara han de ser escollides per el propi individu i això ha aportat nous replantejaments de les relacions amoroses (Beck i Beck 2008). La individualització doncs, generaria grans dosis de solitud, i és fa cercar en l'altre la solució per a pal·liar aquesta (Rodríguez 2013).

S'ha relacionat l'amor amb la creixent individualització a la qual és veuen empeses les persones, la qual porta a una creixent separació dels vincles tradicionals, i a la recerca de nous valors i vincles (Bauman 2005, Beck i Beck 2008).

ZigumundBauman és un dels autors que argumenta entorn a aquest fet. Diu que aquesta individualització genera una recerca desesperada per a relacionar-se amb d'altres, però a la vegada una creixent desconfiança a la idea de que aquestes relacions hagin de durar per sempre. L'ésser humà cerca gaudir d'una relació sense haver-la de patir, i aquest fet passa per establir un compromís que comporti seguretat (Bauman 2005). És a dir, hi hauria una creixent individualitat, però a la vegada és continuaria fent necessària una relació on inscriure's (Beck i Beck 2008).

La idea d'amor també es veu sotmesa a constants canvis i reestructuracions, i sí bé, en un principi, estava lligat estretament al parentiu, ara està relacionada amb múltiples experiències emocions i percepcions(Bauman 2005).

Un altre element és que es diferencia entre la idea de desig o amor carnal (Beck i Beck 2008) i la idea d'amor. Ambdós podrien estar connectats però no tenen perquè ser la mateixa cosa. El desig és aquell que cercaria la satisfacció instantània que un cop ha atrapat les seves metes, caurà en un espiral de destrucció. Aquesta passió amorosa, inculcada de desig, seria definida com aquella que idealitza l'altre i l'erotitza, no contemplaria expectatives de futur, les quals anirien més lligades a altres menes d'amor(Esteban 2008)

L'amor en canvi, es situaria més o menys en el seu cantó oposat, que cercaria lligams més forts i més llargs, basats més en la idea d'estimar i de ser estimat (Bauman 2005).

Altres autors, defineixen el desig com un amor apassionat i esbojarrat que durà a perdre de vista el món momentàniament (Giddens 1995).

Sigui com sigui l'amor és convertirà en quelcom molt important en aquesta nova etapa d'individualització, ja que substituirà la pèrdua dels vincles tradicionals. L'afer romàntic doncs, guanya força en aquest moment, i de fet la idea de *romanceguanyaria terreny* davant dels interessos econòmics i deslliga els llaços amorosos del parentiu (Giddens 1995).

Tot això porta a una idealització de l'amor etern que tanmateix entra en conflicte amb la idea d'individualització, i aquesta concepció no es correspon amb la realitat. A la vegada que és guanya llibertat també és perd seguretat. (Beck i Beck 2008). Els mateixos autors diuen que de tot aquest fet neix la idea d'amor romàntic, en el sentit de que aquest va destinat a durar per sempre i a donar grans dosis d'estabilitat, és a dir, és cerca trobar la seguretat perduda en l'altre (Beck i Beck 2008).

L' enamorament, seguint aquestes teories, no és res més que una recerca del propi jo, la recerca de parella no és res més que una nova manera de donar sentit a la vida (Rodríguez 2012). Un «jo», doncs que no faria res més que cercar i validar la pròpia identitat en l'altre (Giddens 1995:51). Així doncs, l'amor romàntic es veu com a una consciència individual que només es pot viure amb l'altre, aquí també es denota la importància de la corporeïtat en assumptes com l'amor atès que aquest seria la base material del sentiment (Esteban 2008).

L'amor romàntic, és separa de l'amor passional, i s'allunya d'aquesta idea de recerca de desig, "*presupone que se puede establecer un lazo emocional duradero sobre la base de unas cualidades intrínsecas en este mismo vínculo*" (Giddens 1992:12). L'amor romàntic és doncs, seguint aquestes perspectives, aquell que idealitza les persones i a la vegada avança esdeveniments futurs (Giddens 1995).

De tota manera, l'amor romàntic també suposa un continu conflicte entre la idea del «jo» i del «nosaltres», la qual cosa també genera un desencantament al respecte (Roca 2007).

Això deixa pas a altres idees de l'amor, com ara la de l'amor confluent, la qual consistiria en una relació entre iguals que és centra més en el terme relació que no pas en l'altre (Roca 2007, Giddens 1995).

L'amor romàntic també va lligat amb elements com el gènere, i es sol associar, a relacions pures, en les quals és trobaria un 100% d'igualtat (Giddens 1995). Aquesta mena de relacions pures són aquelles en les quals no és veuen afectades per les influències externes, i que existeixen únicament per les influències internes (Rodríguez Salazar 2013). Ara bé, Giddens afirma que la idea d'amor romàntic ha anat en contra i a favor de les dones, és a dir que, per un costat, les hauria subordinat, però per l'altre hauria propiciat la recerca d'igualtat (Giddens 1995).

Per aquest motiu, es critica la tendència de les perspectives psicologistes a concebre la dona com a ésser emocional i diferenciar-la de l'home per aquest fet, deixant-la en un pla inferior de manera subtil (Esteban 2008). La idea d'especialitzar a la dona a l'àmbit emocional la lliga a les emocions, generant necessitats de ser estimada i angoixa de ser rebutjada. Això converteix l'amor romàntic en una trampa per a les dones (Esteban 2005).

Els qüestionaments envers als rols tradicionals de gènere, comencen a sorgir en el moment que va guanyant força el concepte de família simètrica, fins llavors cada u hauria ocupat el rol que semblava correspondre el seu gènere (Roca 2007). Amb l'arribada de la modernitat, el matrimoni perd la seva eficàcia econòmica i guanya en importància l'amor i el sexe, que fins aquell moment no s'haurien contemplat. (Roca 2007).

Tal i com diu Rodríguez, si bé les noves idees d'amor romàntic haurien propiciat certa dosis d'igualtat, a la vegada haurien atrapat tant dones com a homes entre els patrons antics i moderns dels seus propis rols de gènere (Rodríguez 2013). Un exemple clar d'això és el que s'entén com a virtut i com la idea d'aquesta ha canviat, però a la vegada encara perdurarien els rols tradicionals (Giddens 1995). Un altre dels elements claus també ha

estat com s'han relacionat els gèneres amb la idea d'amor i d'amor romàntic. L'amor romàntic s'ha vist com un amor feminitzat, apropant al gènere femení a elements més sentimentals i emocionals de l'acció social, i allunyant-ne a la vegada el gènere masculí, que es basaria en components més instrumentals (Rodríguez 2013).

Una altra crítica que s'ha fet a l'amor romàntic és que aquest han contribuït a la normalització de la heterosexualitat alimentant així el binomi home-dona. Hauria deixat de banda doncs, les altres condicions sexuals i es per aquest motiu que diferents autors han recolzat la idea d'una altra mena d'amor i relacions, per millorar totes les mancances i contradiccions que és trobarien en la idea d'amor romàntic. Giddens parla d'una democratització de la intimitat en la qual en comptes de pressuposar i construir un futur incert, pactar i construir la relació plegats (Giddens 1992).

Si bé algunes perspectives han volgut separar l'amor de l'individu, queda palès que la idea d'amor i el que aquest implica forma part de la construcció de la persona individual d'occident (Esteban 2007).

3.2. Imaginari: amor i cinema

Globalització i modernitat, en certa manera, poden ser enteses com a dues cares d'una mateixa moneda. La globalització ha dut en el seu si l'increment de les noves tecnologies així com mitjans electrònics, contribuint així en que les grans distàncies siguin més curtes, però a la vegada aquestes és continuïn mantenint (Appadurai 2001). Així doncs, els diversos mitjans de comunicació i recursos electrònics aproximen una realitat que es a la vegada distant. Això genera, però, una resinificació i reconstrucció constant dels discursos quotidians de cada u. Aquests mitjans electrònics també són presents a societats diverses, aquest fet aporta la possibilitat d'experimentar entre un ventall major d'opcions (Appadurai 2001).

El cinema és un bon exemple d'aquesta teoria, ja que per una banda, aquest pot enllaçar d'una manera estreta amb l'espectador, aportant idees i símbols diferents que poden provenir de localitzacions diverses. Ara bé, a la vegada que hi ha aquesta relació estreta, també existeix una separació ja que el que succeeix a la gran pantalla està allunyat de l'espectador. Per l'altra banda, aquest fet, també ajudaria a construir-se noves identitats així com noves imatges d'un mateix i dels altres:

«Esto es así porque permiten que los guiones de las historias de vida posibles se intersecten o coinciden en el encanto de las estrellas de cine y con las tramas fantásticas de las películas sin quedar necesariamente disociados del mundo plausible de los noticieros, los documentales y otras formas de proyección en blanco y negro»(Appadurai2001:8)

La globalització i la modernitat, com dèiem també han portat un augment de la individualització i arrel d'això també ha crescut la subjectivitat. A la construcció d'aquesta, entre altres coses, hi ha jugat un paper molt important l'anomenat "*trabajo de la imaginación*", que en certa manera es converteix en un dels eixos fonamentals en la construcció de l'individu (Appadurai2001:7). Una de les fonts d'aquesta imaginació seria el cinema i les històries que d'aquest sorgeixen.

La imaginació en tot aquest procés ha transcendit els elements com el mites, l'art..., amb els quals ha estat relacionada inicialment, fent partícips així a un nombre més elevat de persones. Tal i com diu Appadurai la imaginació "*ha penetrado la lógicacotidiana de la que havia sidoexitosamente desterrada*" (Appadurai 2001:9), és a dir, que ha passat a ser més menester del dia a dia i menys de circumstàncies especials. Paral·lelament, també s'ha relacionat amb tota mena de persones i no tant a persones directament relacionades amb la imaginació com ho hauria estat en altres moments.

La imaginació dona la capacitat primordial de imaginar-se una manera de viure diferent de la que hom ostenta (Appadurai2001). D'altra banda, no s'ha de confondre imaginació i fantasia, la fantasia seria "*un pensamientodivorciado de los proyectosy los actos*" (Appadurai 2001:11). Per un altre costat aquesta també té un deix totalment individual amb poca presència d'allò col·lectiu. La imaginació per la seva banda, té una presència més forta, esta intrínseca en el dia a dia i es connecta amb allò col·lectiu (Appadurai 2001).

Les representacions col·lectives, són fets socials, en el sentit de que aquestes manquen d'individualitat i a la vegada porten inscrita una moral social, és a dir, que aquestes representacions es construeixen en grup i no pas de manera individual. En tot plegat té molta importància la imaginació i com aquesta ha transcendit a la vida de cada u. La imaginació ha implicat en moltes ocasions un "*desvanecimiento de la vida cotidiana*" (Appadurai2001:9) on la realitat social és canviada i deformada a través de la imaginació o dels somnis. Moments en que hom viu una realitat o uns fets que no tenen perquè ser presents en la seva vida.

La imaginació juga un paper important en els nostres dies ja que és un treball actiu a la vida de les persones. La imaginació, sobretot quan és col·lectiva, és quan té més força, ja que produeix les idees del grup així com a la vegada es converteix en energia per a l'acció. D'altra banda, també pot aportar experiències col·lectives, en les quals persones aparentment diferents s'uneixen entorn a un element concret (Appadurai 2001).

Les imaginacions col·lectives també generen comunitats de sentiments, elements com el cinema i altres mitjans de comunicació, poden arribar a generar aquestes comunitats, en les quals s'exalten i subratllen elements comuns amb les quals tots els que se'n sentissin par s'hi sentirien identificats. Aquestes comunitats, no tenen perquè estar reduïdes a un petit grup, sinó que poden transcendir societats i nacions (Appadurai 2001).

En aquest punt doncs, podem relacionar amb el cinema un imaginari compartit i a la vegada intrínsec a la vida quotidiana. El cinema no té perquè ser cosa d'uns pocs i pot ser relacionat amb grans grups que n'agafen significats i experiències així com al mateix temps, aquests el construeixen responnent als seus supòsits. L'amor romàntic forma també part activa d'aquest procés, i com de la mateixa manera molts són els que és poden sentir identificats i participants d'aquest, però a la vegada distanciats. Es a dir, el cinema dona elements que estan dins i fora de la subjectivitat.

En un primer moment el cinema, o millor dit, el cinematògraf, ha existit com una eina per captar la realitat de manera objectiva, quelcom així com un «ull objectiu», però aquest hauria transcendit d'aquest primer us i en certa manera s'ha anat convertint en el cinema que avui en dia coneixem, en l'espectacle, en l'art, en el somni. “*En el cine el arte consiste en sugerir emociones y no en relatar hechos*” (Morin 1972:15). No obstant aquest fet no significa que el cine escapés d'una mostra de la realitat sinó que «el cine *refleja la realidad* però *también es algo que se comunica con el sueño*» (Morin 1972:16). Les imatges cinematogràfiques tenen l'encant de ser imatges de la realitat, però també de ser imatges de la realitat transfigurades en somnis.

Ens trobem, sembla, amb dues ideologies envers l'amor, per un costat aquell amor idealitzat, aquell més hollywoodiense, aquell més fantasiós en el qual s'exaltaria l'emoció per damunt de tot, es ressaltaria l'emoció com a quelcom desitjable i com eix central de les vivències dels personatges. L'altre visió és aquella que aten l'amor real, o terrenal, el qual va directament lligat a les identitats individuals i quotidianes de cada u (Rodríguez Salazar 2012). No obstant entre els dos amors hi ha un constant diàleg i influència mútua.

4. Concepció del amor romàntic

Al llarg de les entrevistes ens adonem que existeixen diverses percepcions de com conceptualitza i s'identifica l'amor i l'amor romàntic, cada u, posant en relleu la diversificació d'ideologies que hi ha sobre el tema.

Per a Tatiana, l'amor romàntic al cinema porta imbuït "*esta idea de sacrificio*" de sacrificar-se per l'altre persona, conferint d'aquesta manera una història extrema i dramàtica.

Júlia i Anna, defensen la idea de com l'amor salva del patiment i cura les ferides més internes que hom pugui arribar a tenir a dins seu.

L'amor també aporta idees d'unió i companyonia, un sentit de necessitat de l'altre per estar bé amb un mateix i per sentir-se complert, Alex afirma el següent:

"necessites aquella persona que estigui sempre al teu costat...no fa falta que sigui la teva ex o el que sigui, simplement ha d'estar...algú...bàsicament perquè l'ésser humà...si hagués estat creat per estar sol...doncs segurament no existiria la Eva...Buenu o no existiria Adam, perquè només existiria una persona...i com que Eva va ser creada a partir de la costella d'Adam i tot això...si joestic sol de cop i volta necessito una persona»(Entrevista Alex).

Robert i Neus rebutjarien amb gran èmfasi aquesta opció i afirmaria que "*tots som fruites senceres*", criticaria de fet que moltes persones cerquen la felicitat pròpia en l'altre i al no trobar-la entren en depressions i assetjament. Per a ells, l'amor és un vincle que s'estableix entre dues persones i aquest vincle es pot viure d'una manera o un altre.

Marina diu per la seva banda, que l'amor i sentir-se enamorat pot aportar certa tendència a voler mostrar una imatge de perfecció a l'altre, per la por al rebuig. Així doncs, si bé en certa manera nega una visió de l'amor com a una idea d'unió total amb l'altra persona, si que reconeix voler ser perfecte a ulls de la seva parella.

Alex subratlla més la importància de l'altre en una relació, diu que l'amor és "*Sentir-se a gust amb l'altra persona, quan hi ha amor és quan no estàs amb aquella persona i la trobes a faltar...*"(Entrevista Alex)

No obstant això, també es subratlla la complexitat de l'amor, i és que cada u té la seva visió pròpia del que aquest significa, per tant pel que per un pot ser una cosa romàntica per l'altre pot ser quelcom deplorable «*m'estima molt perquè em porta flors cada dia, bé això és una manera d'estimar per tu, per un altre portar flors cada dia, ostia assassinar una planta per demostrar l'amor?*» (Entrevista Manel)

Pablo diu que si bé hi ha una idea de l'amor com a bonic i agradable, també té una altra cara més obscura, té complicacions "*el amor es otra cosa, el amor es discutir, es sufrir... todos tenemos problemas y estos problemas ni siquiera los podemos sacar de la vida sentimental y...a los que mas queremos son con los que peor nos comportamos y volcamos mas la frustración...son difíciles las relaciones de pareja, son difíciles...en todos los sentidos*".(Entrevista Pablo). Pablo també afirma que cadascú estima com sap i li han ensenyat, i que això no significa que sigui més o menys.

Un altre tema que és subratlla aquí, i que alguns informants han fet constar és que l'amor romàntic té aquesta idea de buscar l'altre tros, de la cerca de la persona que et completa, de la teva mitja taronja, la idea de esser complementat per algú altre, trobar la identitat del jo en l'altre (Giddens 1995)

D'altra banda a la cinematografia, també és deixa palesa aquesta imatge de perfecció, és recerca mostrar una perfecció de l'altre «*Tu vols que l'altra persona t'admiri, però tens por de mostrar els teus defectes perquè l'altra persona no et deixi*» (Entrevista Marina), i d'un mateix per assegurar un enllaç ferm i llarg. Els personatges han de ser perfectes i prototipus de quelcom que tu reconeguis, perquè el missatge del film pugui arribar a tu amb molta més força.

Així doncs podem veure que a grans trets, per als informants, la idea d'amor versa entre l'amor confluent (Roca 2007), en el qual cada u és considera a sí mateix complert, però d'altra banda també hi ha present aquesta idea de complementació amb l'altre (Beck i Beck 2008, Bauman 2005)

5. Amor ideal/amor real

Si partim de la base que hi ha una separació entre l'amor romàntic que apareix al cinema, i l'amor real, es a dir aquell que ostenten els espectadors (Rodríguez-Salazar 2012), és pot veure que generalment ambdues visions de bones a primeres no coincideixen en gran mesura.

Aquesta separació, es basa sobretot amb la idea de que l'amor romàntic que apareix al cinema no és percebut, generalment, com a quelcom factible i que per tant no es correspon a la realitat.

Pablo, diu que l'amor cinematogràfic no és prou real perquè li manca tota la quotidianitat que pot tenir una història d'amor real. Això també ho secunda Tatiana, i nega la idea de que l'amor ho pugui tot, sinó ans al contrari que aquest pot trobar-se amb obstacles i aquests no sempre són salvables.

“Si..que si dos personas se quieren todo se va arreglar...mmm...no si dos personas se quieren y se encuentran obstáculosprácticos, como vivir en dos sitios separados, vivir en dos entornos diferentes, trabajos no compatibles, o vivir con una enfermedad...cualquier cosa, si hay un obstáculosí que puede fracasar tu historia de amor, no importa cuando te quieres”(Entrevista Tatiana)

Carla, per la seva banda, diu que l'amor que apareix en el cinema no existeix i que de fet té tendència a mostrar els extrems del que pot ser una relació, tant si té un final feliç, com si té un final terrible.

Alex, afirma que la visió de l'amor hauria anat canviant al llarg del temps, i que al principi s'ha abordat d'una manera més senzilla, però que al llarg del temps s'ha anat tornant complexa, fins a tornar-se una fórmula avorrida, és a dir, per a Alex, l'amor que apareix al cinema és un amor avorrit.

Marina, no separa tant les dues classes d'amor, si bé també corrobora la visió de felicitat absoluta que se'n desprenen d'alguns films. Marina ve a dir que el que li resulta incòmode de la visió de l'amor al cinema és precisament el fet de que només en mostra una única percepció, com si aquesta fos la única vàlida.

*«(...)no tot l'amor ha de ser igual que... que encara que ens costi, que la societat faci que ens costi d'acceptar...que hi ha d'haver altres visions, i que si son felices així...doncs molt be... doncs que ha d'obrir els ulls que no tothom ha de ser igual i no tothom necessita el mateix, i que no caure en tòpics de que... sempre les relacions han de ser d'una mateixa manera i no t'has de sentir malament perquè ens pugui agradar una tercera persona i ens en puguem anar al llit amb un altre tothom ha de tenir la seva visió de la vida i les persones han de ser respectades»
(Entrevista Marina)*

Manel té una visió més afí a la percepció del amor ideal al cinema, i en certa mesura no el concep d'aquesta manera. Per a ell el que apareix al cinema pot ser totalment factible a la realitat, i per tant un aprenentatge per el seu dia a dia.

Finalment Marga, per la seva banda veu l'amor que apareix en pantalla , com un “*amor de veritat*” un amor bonic que hom vol per a sí mateix.

En certa manera les històries que mostren els films d'amor, són vistes des del punt de vista més crític, com històries que no mostren les problemàtiques del dia a dia i on tot és bell i perfecte.

Aquestes mateixes històries davant altres ulls són boniques i agradables, a vegades una mostra de lluita i aprenentatge. *«Ens criden l'atenció aquestes pel·lícules perquè toquen temes que o no en sabem molt, o ens fa por pensar-hi o esperem que quelcom ens expliqui coses, l'amor probablement també funciona no?»*(Entrevista Manel).

Ara bé, cal subratllar que les apreciacions sobre la història del film poden variar depenent de la procedència del mateix. El cine d'origen europeu és més valorat, en tant que és veu més factible que el cinema americà *«et veus més proper amb les pel·lícules europees»*(Entrevista Manel).

No obstant, malgrat que en primera instància aquests discursos puguin semblar més o menys separats, també es pot observar, com aquests s'entrecreuen.

Per una banda trobem que el discurs que apareix en aquesta mena de films, és un discurs atractiu i que si bé molts són crítics amb aquest també hi troben cert encant. Carla, per exemple diu que malgrat tot aquesta mena de films els troba bonics, i Marina, per la seva banda, afirma que si el film no acabés amb el triomf de l'amor la decepciona. Per tant, en certa manera, els films semblen tenir unes característiques bàsiques que si bé generen rebuig també provoquen atracció, atracció que suscita tota una sèrie de expectatives sobre el film.

L'atracció d'aquests films sembla estar estretament lligada als sentiments i emocions que activa la història narrada, ja sigui per els sentiments que genera el film:

“això que en el fons, perquè ens agraden les pel·lícules? Perquè toquen sentiments, i el sentiment de l'amor és un sentiment potentíssim per els éssers humans, el de pena, el de por...una percepció...com es diria...totes les pel·lícules toquen un algo amb el qual nosaltres com humans ens sentim molt identificats funcionem amb base a sentiments..”.(Entrevista Manel)

Pels conflictes que planteja la història i com això també emociona... *que si el amor no fuera con locura, con personajes guapos eh...si no fuera con situaciones muy extremas, sacrificios, elecciones difíciles, eh...las dos partes de la pareja que cantaban bajo el efecto del uno sobre el otro, no no me gustaría es verdad, a la gente no le gustaría...* (Entrevista Tatiana)

Així com la capacitat d'identificar-se amb els protagonistes d'alguna manera o amb el que aquest o aquesta li hi succeeix, *"te comprometes más con la historia si te gusta el protagonista si i piensas que es alguien, que de ultima te podrías enamorar tu misma..."*(Entrevista Tatiana)

El rebuig que pot generar aquesta mena de films, també pot venir molt lligat a aquesta idea de identificar-se amb els personatges. Les històries, els personatges i els conflictes proposats, poden generar rebuig ja que hom pot trobar a faltar la història d'amor que planteja el film a la seva pròpia vida (Entrevista Pablo).

6. Concepció d'amor, gènere i cinema

Al llarg de les entrevistes apareix també el component de gènere, aquest apareix principalment en dos vessants. Un, el que apareix a pantalla, és a dir, quin és el rol de la dona i de l'home i com és representa. L'altre però, també està a la cadira de l'espectador, i es que sorgeix l'apreciació de que els films romàntics agraden més a les dones, mentre que els homes ho veuen com a quelcom més secundari (Entrevista Anna).

Els films transmeten una idea del que és un home o una dona i com és comporten aquests davant les relacions d'amor. En alguns films, les dones apareixen com a submises, mentre que els homes solen ser persones immadures a qui els costa mostrar els seus sentiments. En altres paraules, sembla ser que apareix un perfil molt marcat, sobre com un ha de ser.

“És veritat, les pel·lícules també amaguen moltes coses sobre...sobre com ens ha d'agradar una persona, la noia ha de ser com més...submisa potser no...buenu...el noi ha de ser el típic tio dur que li costi expressar els seus sentiments...que... però que en el fons després protegeix a la noia...i la noia pues ha de quedar penjada totalment d'ell, i el noi l'ha de protegir, es veritat si...amaguen sobre com han de ser les persones que t'ho estan dient” (Entrevista Marina).

Tatiana per la seva banda, diu que els personatges masculins en els films són més compresos que no pas els personatges femenins. Si un personatge masculí representa que ha tingut una infància difícil i aquesta és la causa d'un comportament poc adequat, són més justificats que no pas si la mateixa situació es dones a la inversa.

“Una mujer que ha vivido tragedias y abusos, acaba siendo considerada una pobre loca, a veces, a veces no, a veces hay personas comprensivas y tal, pero veo más, se me ocurren más ejemplos en los que el hombre se monta toda una historia y toda una compasión alrededor de un hombre que ha tenido una niñez difícil, unos comienzos de vida dolorosos que para una mujer...no sé, no sé si es solo mi impresión al igual al buscar se encuentran pero...O.... tanta compasión generalizada para las mujeres que han sido víctimas de cosas chungas” (Entrevista Tatiana)

Un altre element és la idea de que els films de contingut romàntic són més atractius per les dones que pels homes. Aquesta pregunta ha estat resposta generalment afirmativament, però les raons que s'han donat són diverses. Tatiana afirma que és veritat, i això prové de la infància on et fan desitjar coses diferents:

«Si eres...la chica te hacen desear un hombre seguro de si, fuerte, como Aladin, o como Hans Solo, o por el otro lado te hacen desear un hombre...un poco...herido que tu puedes sanar, como el príncipe de la Bella y la Bestia o como Cristian Grey o...y si eres chico te hacen desear una mujer que sea cuidadosa, guapa...eh...que tenga un toquitooriginal..».(Entrevista Tatiana)

D'altra banda també afirma que el discurs *Disney* sobre la feminitat i l'amor, ha afectat molt a la visió del que ha de ser una dona, en el sentit que ha aportat una visió de que la dona ha de ser guapa, arreglada i aguantar tot allò que li vingui en cara.

Davant del discurs de com veuen les dones i els homes aquesta mena de films, són diverses les opinions que s'han suscitat.

Pablo afirma que el fet de que a els homes els hi agradin menys els films romàntics, respon al fet de la gelosia, ja que no podrien evitar comparar-se amb al protagonista, i és sentirien inferior a aquest:

“Es una apreciación personal, a lo mejor no nos gustan tanto porque jamás podremos competir con el príncipe azul de las películas, y a lo mejor nos da un poco de rabia no poder ser como el de la peli, cuando a lo mejor nos gustaría ser, sabiendo que no lo vamos a ser nunca, igual si tenemos cierta envidia a los personajes que hacen felices a las mujeres en las películas, igual si eh?”(Entrevista Pablo)

Si el film va de la relació entre persones del mateix sexe, en el seu cas, entre dos homes, les coses canvien perquè és pot veure més identificat amb els personatges, que malgrat no compartir la seva orientació sexual, són homes i pensen com a tals, d'aquesta manera és connecta més amb el personatge i no crea rebuig (Entrevista Pablo)

Anna, per la seva banda aventura que potser el fet de que li hi atreguin més aquesta mena de films respon a que és dona, i per tan es més provable que a ella li agradi més que als films hi apareix amor, que no pas als homes que ho veurien com a quelcom secundari

Finalment Manel, nega que existís una diferencia palesa, i que de fet homes i dones no tindrien perquè veure aquesta mena de films de maneres diferents, sinó que similars.

7. Conclusions

En certa manera el cinema oferta moltes visions del romanticisme que poden oscil·lar des d'un amor més superficial, temàtica secundària de la trama, a que aquest sigui un dels eixos centrals. Sigui com sigui, sembla que la majoria de films ostenten almenys una mica de trama romàntica dins dels seus arguments, i que de fet aquest sembla utilitzat per atreure l'interès de la gent. El *Hobitt* introduïa un amor prohibit al film, mentre que a la novel·la en la qual està basada, aquest ítem no era present.

Alguns dels informants han dit que tots els films tenen un contingut romàntic i això no sembla pas llunyà de la realitat, i si bé sembla que hi ha un rebuig a aquesta mena d'històries, d'altra banda sembla que també se'n suscita cert interès.

Així doncs, l'amor ideal o mític, del qual parla Rodríguez-Salazar, i l'anomenat amor real, no sembla pas que tinguin unes fronteres gaire palpables (Rodríguez-Salazar 2012), és més, a vegades s'entrecreuen i es barregen, formant part d'un eix imaginari allunyat de la realitat però a la vegada part ben viva d'aquesta.

L'ideal d'amor romàntic que apareix a la majoria de films, generalment de procedència americana i de caire comercial, reflecteix en certa mesura el que els autors han dit de la societat moderna i individualitzada, que l'amor és vist com la salvació de la creixent solitud que els individus senten dins del cos, que l'amor és la única medicina per arribar a ser feliç, però sobretot que l'altre ésser estimat et completa i acaba fent-te persona (Bauman 2005, Giddens 1995, Beck i Beck 2008). D'altra banda també és present la idea de que l'amor ho pot tot, i que aquest pot superar totes les adversitats.

La visió del amor romàntic, a través del cinema, ha generat que aquest arribi a persones de procedències diverses, creant grans xarxes que es poden veure influïdes per aquesta mena de visió.

Així doncs l'amor romàntic, no té perquè ser tant una vivència subjectiva i individual sinó que es converteix en quelcom col·lectiu, en tant que comparteixes el significat d'aquest amb altres persones, en tant que comparteixes un imaginari comú (Appadurai 2001).

D'altra banda la visió de l'amor cinematogràfic, també corrobora la idea que l'amor que senten les dones ha d'anar destinat a estimar l'altre i curar les ferides, que el seu objectiu vital és sentir amor per algú altre i abandonar-se a aquest, una perspectiva que als films comentats sembla estar molt més present en les dones que en als homes. Aquest fet genera tot un estat de dependència i subordinació que marca encara més els rols de gènere (Esteban 2008).

Sóc conscient de que manquen elements, i que les visions sobre l'amor i l'amor romàntic són múltiples (Esteban 2008) i no totes estan aquí recollides. S'ha volgut doncs fer una aproximació del que suposa l'amor al cinema i com aquest s'entrelliga amb aquell que la mira. Mancaria doncs cercar altres postures així com aprofundir més en les temàtiques tractades. Al llarg del procés d'aquest article, s'han descobert altres temàtiques de les quals seria interessant posar l'accent en altres investigacions, com ara la procedència de la peça cinematogràfica, és a dir, de quin país prové la cinta. D'altra banda és interessant també comprovar que qüestions com l'edat influeixen en la percepció així com l'orientació sexual.

Sigui com sigui, el cinema romàntic, així com les diverses visions de l'espectador, és canviant i sembla que, depenent del temps, és construeix i reconstrueix, mostrant noves i velles temàtiques que enllacen de noves maneres amb l'espectador.

8. Bibliografía

Appadurai, A.(2001) *La modernidad desbordada. Dimensiones culturales de la globalización.* (1ªed) Trilce:Montevideo

Barthes, R.(2011)[1977] *El discurso amoroso. Seminario en la École des haureétudes en ciencias sociales 1974-1976. Fragmentos de un discurso amoroso*(1ed) Madrid: Paidós

Bauman, Z.(2005) *Amor líquido. Acerca de la fragilidad de los vínculos humanos* (1ªed)Méxic: Fondo de Cultura económica

Beck, U.(2008) Beck-Gernsheim, E. *El normal caos de amor. Las nuevas formas de relación amorosa* (1ªed) Paidós:Barcelona

Esteban, M.L.(2008) El amor romántico y la subordinación social de las mujeres: revisiones y propuestas. «*Anuario de Psicología*» 39. 59-73

Esteban, M.L.(2008). El amor romántico dentro y fuera de occidente: Determinismos, paradojas y visiones alternativas. Dins Liliana Suárez, Emma Martín i Rosaba Hernández (coord). *Feminismos en la antropología: Nuevas propuestas criticas* (157-172). Ankulegi Antropología Elkarte: Donostia

Esteban, M.L., Medina, R., Távora, A.(2005) ¿Por qué analizar el amor? Nuevas posibilidades para el estudio de las desigualdades de género en C. Díez Mintegui;C. Gregorio Gil(coord.) *Cambios culturales y desigualdades de género en el marco local global actual.* X Congreso de Antropología, Sevilla, FAAEE-Fundación El Monte-ASANA, (207-223)

Giddens, A.(1995) *La transformación de la intimidad. Sexualidad, amor y erotismo en las sociedades modernas.* (1ªed) Cátedra:Madrid

Le Breton, D. (2012) Por una antropología de las emociones. «*Revista latinoamericana de Estudios sobre el Cuerpo, Emociones i Sociedad* 10. 69-79

Morin, E.(1972) El cine o el hombre imaginario. (1ªed) SeixBarral:Barcelona

Roca, J.(2007) Migrantes por amor. La búsqueda y formación de parejas transnacionales. «*AIBR. Revista de antropología iberoamericana.* 3. 431-458

Rodríguez, K. (2013) El amor y las relaciones de pareja en la modernidad: Un análisis transcultural del libro de Beck y Beck titulado «El normal caos del amor. «*Cuadernos de antropología*»23. 55-82

Rodríguez-Salazar,T.(2012) El amor en las ciencias sociales:cuatro visiones teóricas. «*Culturales*». 15.155-180

ANNEX I

Llista d'informants:

Alex 25 anys

Anna 45 anys

Carla 22 anys

Júlia 19 anys

Neus 23 anys

Manel 45 anys

Marga 26 anys

Marina 26 anys

Pablo 43 anys

Robert 22 anys

Tatiana 30 anys

ANNEX II

Lista de films comentats:

Algo pasa con Mary	La delicadeza	Tres metros sobre el cielo
Bajo la misma estrella	La flaqueza del bolchevique	Vidas cruzadas
Bienvenidos al norte	Lolita	
Braveheart	Los puentes de Madison	
Broke Break Mountain	Martin H.	
Casino	Marty	
Cincuenta sombras de Grey	Mediterráneo	
Crepúsculo	Mientras duermes	
Dieta Mediterránea	MillonDollar Hotel	
Disney(Pocahontas, Bella i Bestia...)	Ocean's Eleven	
DonnieDarko	Ocean'sThirteen	
El Golpe	¡Olvídate de mi!	
El lado oscuro del corazón	P.D I love you	
En los peores años de nuestra vida	Perdona si te llamo amor	
Europa, Europa	Pintar o hacer el amor	
Forest Gump	Relatos salvajes	
El arte del sueño	StarWars	
El diario de Noa	Tabú	
El séptimo cielo	Te doy mis ojos	
Hable con ella	TheIllusionist	
Interstellar	TheHoliday	
Intocable	TheHobitt	
La buena estrella	Titanic	

